

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

"ПРИТВЕРДЖУЮ"
Проректор
науково-педагогічної роботи
проф. С.С. Чернишова

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«Догляд за хворими»

спеціальності 222 «Медицина», 228 «Педіатрія»
(шифр і назва спеціальності)
освітнього рівня Другий (магістерський)
(назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми Освітньо-професійна програма «Лікар»,
освітньо - професійна програма «Лікар-педіатр»
(шифр, назва освітньої програми)

статус
факультет
курс

обов'язкова
медичний
2

РОЗРОБНИК:

Керівник практики ДНМУ
к.мед.н.,

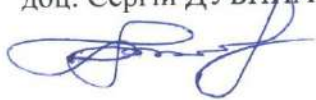

доц. Вячеслав ГУСЕВ

«ПОГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми «Лікар»
к.мед.н.,

доц. Сергій ДУБИНА

Гарант освітньо-професійної
програми «Лікар-педіатр»,
д.мед.н.,

проф. Ольга ЧЕРНИШОВА

ВСТУП

Програма вивчення освітнього компонента «Догляд за хворими» складена відповідно до Стандартів вищої освіти України (далі – Стандарти) другого (магістерського) рівня галузі знань **22 «Охорона здоров'я»** спеціальності **222 «Медицина», 228 «Педіатрія»** та навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань **22 «Охорона здоров'я»** у вищих навчальних закладах МОЗ України за спеціальністю **222 «Медицина», 228 «Педіатрія»** кваліфікації освітньої «Магістр медицини» кваліфікації професійної «Лікар», «Лікар-педіатр» затвердженого МОЗ України, наказ № 1197 від 08.11.2021р., №1154 від 29.10.2024р., «Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Донецькому національному медичному університеті», ухваленого Вченою радою ДНМУ 24.05.2023 р., протокол №8 та «Положення про організацію освітнього процесу у Донецькому національному медичному університеті», ухваленого Вченою радою університету 12.10.2021 р., протокол №2.

Програма практичної підготовки є методичним документом для здобувачів освіти і керівників практики. Вона необхідна для чіткого планування й регламентації діяльності здобувачів освіти і викладачів.

1.Опис освітнього компонента

«Догляд за хворими» (практична підготовка) є першою клінічною дисципліною, під час вивчення якої відбувається знайомство здобувача освіти із роботою медичних закладів стаціонарного типу, перший контакт із хворими, формування морально-етичних основ подальшої професійної поведінки. Освітній компонент «Догляд за хворими» передбачає вивчення гігієнічних, профілактичних та лікувальних заходів, які входять до компетенції молодшого та частково середнього медичного персоналу і застосовуються для створення комфортних умов перебування хворого у медичному закладі, сприяння якнайшвидшого одужання пацієнта, запобігання розвитку ускладнень, а також опанування найпростішими маніпуляціями надання першої медичної допомоги при невідкладних станах.

Засвоєння матеріалу базується на послідовному ознайомленні з особливостями реалізації вказаного обсягу дій у роботі терапевтичних, хірургічних та педіатричних відділень лікарень. Відповідно до цього, програма дисципліни структурована на 3 модулі:

Модуль 1. Структура та основні завдання догляду за хворими в загальній системі лікування хворих терапевтичного профілю

Модуль 2. Догляд за хворими хірургічного профілю

Модуль 3. Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару

Структура освітнього компонента	Кількість годин			СРС	Рік навчання	Вид контролю
	Всього годин/кредити ECTS	Аудиторних				
		Лекції	Практичні заняття			
Модуль з виробничої практики	210/7	-	30	180	2	ПК
Змістовий модуль 1. Структура та основні завдання догляду за хворими в загальній системі лікування хворих	90/3	-	10	80	2	ПК

<i>терапевтичного профілю</i>						
<i>Змістовий модуль 2. Догляд за хворими хірургічного профілю</i>	60/2	-	10	50	2	ПК
<i>Змістовий модуль 3. Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару</i>	60/2	-	10	50	2	ПК

Організація освітнього процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитно–трансферної системи.

Предметом вивчення освітнього компонента «Догляд за хворими» (практична підготовка) є комплекс заходів, спрямованих на створення сприятливих умов успішного лікування хворих, полегшення їх стану і задоволення основних фізіологічних потреб організму.

Міждисциплінарні зв'язки: відповідно до примірного навчального плану, проходження практичної підготовки з догляду за хворими передбачено у IV семестрі, коли здобувачем освіти набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії та фізіології людини, біоорганічної та біологічної хімії, а також розпочалось вивчення мікробіології, вірусології та імунології, з якими інтегрується програма практичної підготовки. У свою чергу, практична підготовка з догляду за хворими формує засади подальшого вивчення здобувачем освіти клінічних освітніх компонентів – пропедевтики педіатрії, педіатрії, медичної психології, дитячих інфекційних хвороб, онкології, анестезіології та інтенсивної терапії, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами «по вертикалі» та формування умінь застосовувати знання з догляду за хворими дітьми в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

2. Мета та завдання освітнього компонента

МЕТОЮ викладання освітнього компонента «Догляд за хворими» (практична підготовка) є опанування здобувачем освіти основних прийомів професійної діяльності молодшої медичної сестри на основі глибокого знання та розуміння особливостей функціонування організму пацієнта з дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

Завдання практичної підготовки:

- засвоєння основних теоретичних знань, необхідних для організації комфортних умов перебування хворого у стаціонарі та забезпечення необхідного догляду за ним на всіх етапах лікування;
- набуття основних практичних навичок з догляду за хворими в умовах стаціонару та вмінь визначати й оцінювати загальний стан пацієнта, основні параметри його життєдіяльності та правила забезпечення життєвих потреб організму;
- формування у здобувачів освіти морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент «Догляд за хворими» (практична підготовка), (взаємозв'язок з нормативним

змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандартах). Згідно з вимогами Стандартів, практична підготовка забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

- інтегральні:

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

- загальні:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність працювати в команді.
- Здатність до міжособистісної взаємодії.
- Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

- спеціальні (фахові, предметні):

1. Навички опитування та огляду пацієнта.
2. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.
3. Навички виконання медичних маніпуляцій.
4. Здатність до забезпечення необхідного режиму перебування хворого у стаціонарі при лікуванні захворювань.
5. Здатність до забезпечення відповідного характеру харчування при лікуванні захворювань.
6. Навички надання екстреної медичної допомоги.
7. Здатність до ведення медичної документації.

3. Результати навчання

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент «Догляд за хворими» (практична підготовка), закладає фундамент для формування в подальшому наступних програмних результатів навчання згідно ОПП «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 222 «Медицина», 228 «Педіатрія»

- Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.
- Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності – Дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності.
- Використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для рішення типових завдань професійної діяльності.
- Аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності.
- Здійснювати професійне спілкування сучасною українською літературною мовою, використовувати навички усної комунікації іноземною мовою, аналізуючи тексти фахової направленості та перекладати іншомовні інформаційні джерела.
- Дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, ефективно працювати у команді.
- Аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності.

Результати навчання з освітнього компонента :

1.Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя (в тому числі професійний анамнез), за умов закладу охорони здоров'я, його підрозділу або вдома у хворого, використовуючи результати співбесіди з пацієнтом, за стандартною схемою опитування хворого. За будь-яких обставин (в закладі охорони здоров'я, його підрозділі, вдома у пацієнта та ін.), використовуючи знання про людину, її органи та системи, за певними алгоритмами:

- збирати інформацію про загальний стан пацієнта (свідомість, конституція) та зовнішній вигляд (огляд шкіри, підшкірного жирового шару);
- проводити оцінку психомоторного та фізичного розвитку дитини;
- обстежувати стан серцево-судинної системи (вимірювати артеріальний тиск, досліджувати пульс);
- обстежувати стан органів дихання (визначати частоту дихання).

2.Забезпечувати дотримання необхідного лікувального харчування при лікуванні захворювання, в умовах закладу охорони здоров'я, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

3.Виконувати медичні маніпуляції в умовах лікувальної установи, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та використовуючи стандартні методики.

4.Здійснювати профілактичні заходи, в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу на підставі даних про стан здоров'я певних контингентів населення та про наявність впливу на нього навколишнього середовища, використовуючи існуючі методи, в межах первинної медико-санітарної допомоги населенню, щодо:

- режиму діяльності та відпочинку;
- формування сприятливого виробничого середовища;
- первинної профілактики захворювань і травм;
- вакцинопрофілактики;
- профілактики шкідливих звичок;
- пропаганди здорового способу життя.

5.Здійснювати систему заходів первинної профілактики, на підставі даних про стан здоров'я населення, що обслуговується, та про наявність впливу на нього детермінант здоров'я, в умовах закладу охорони здоров'я використовуючи існуючі методи, в межах первинної медико-санітарної допомоги населенню:

- санітарно-просвітніх заходів щодо попередження виникнення інфекційних та неінфекційних захворювань, травм та пропаганди здорового способу життя;
- організації раціонального харчування, безпечних соціально-побутових умов, режиму
- діяльності та відпочинку.

6.Забезпечувати необхідний режим праці та відпочинку (перебування хворого) при лікуванні захворювання в умовах закладу охорони здоров'я, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами.

7.Надавати екстрену медичну допомогу, за будь-яких обставин, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі виявлення невідкладного стану (зупинка серця) в умовах обмеженого часу згідно з визначеною тактикою, використовуючи стандартні схеми (проведення непрямого масажу серця та штучної вентиляції легень).

8.За умов закладу охорони здоров'я, його підрозділу вести медичну документацію щодо пацієнта (заповнювати титульні сторінки карти стаціонарного хворого, історії хвороби), використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів.

У результаті вивчення компонента «Догляд за хворими» (практична підготовка) здобувач освіти повинен знати:

- зміст догляду за хворими та його ролі в структурі загальноклінічних заходів терапевтичного, хірургічного, педіатричного стаціонарів; сучасні концепції вітчизняної та зарубіжної теоретичної та практичної хірургії, терапії та педіатрії;

- основні функціональних обов'язків молодшої медичної сестри в терапевтичних, хірургічних, педіатричних стаціонарах;
- принципи фахової субординації в системі лікар – медична сестра – молодший медичний персонал; -структури та функції терапевтичного, хірургічного, педіатричного стаціонару, дитячої поліклініки;
- вимоги та правила забезпечення лікувально–охоронного і санітарно– гігієнічного режиму основних підрозділів стаціонару;
- правила заповнення медичної документації стаціонару;
- правила та послідовності проведення розпитування і огляду хворого;
- фізіологічні основи формування основних показників діяльності серцево– судинної та дихальної систем (пульсу, артеріального тиску, дихання);
- основи регуляції температурного гомеостазу організму та механізми розвитку гарячки;
- загальні правила зберігання ліків в стаціонарі, класифікації лікарських засобів та розподілу їх за групами для зберігання;
- механізми впливу основних медикаментозних та фізіотерапевтичних процедур на організм хворого;
- методи сучасної антисептики і асептики, загальні питання хірургічної та ВІЛ-інфекції;
- організацію роботи в операційній, в чистій та гнійній перев'язочних, особливостей догляду за хворими в перев'язочних;
- особливості догляду за хворими, оперованими на голові, шиї, грудній клітці, на органах черевної порожнини, промежині, кінцівках, з переломами;
- правила підготовки до використання інструментарію та витратних матеріалів хірургічним хворим;
- правила організації дієтичного харчування хворих терапевтичного, хірургічного, педіатричного стаціонару, організації харчування дітей раннього віку; основні методи очищення кишечника та правила їх проведення;
- ознаки клінічної та біологічної смерті, правил поводження з трупом;
- основні принципи проведення серцево-легеневої реанімації.

Вміти застосовувати знання у практичних ситуаціях:

1. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці внутрішніх хвороб, у загальній хірургії, у клініці дитячих хвороб.
2. Демонструвати володіння навичками організації режиму і догляду за хворими з різними захворюваннями терапевтичного профілю, виконувати необхідні медичні маніпуляції:
 - демонструвати володіння навичками дотримання лікувально–охоронного та забезпечення санітарно–гігієнічного режиму основних підрозділів терапевтичного стаціонару;
 - проводити розпитування та огляд хворого;
 - демонструвати методіку проведення антропометричних досліджень хворого і робити висновок щодо конституціонального типу обстежуваного;
 - робити попередню оцінку стану температурного гомеостазу хворого за результатами термометрії та реєстрації температурних кривих;
 - демонструвати володіння навичками догляду за хворими із гарячкою;
 - демонструвати найпростіші медичні маніпуляції з проведення хворим медикаментозних та фізіотерапевтичних процедур;
 - демонструвати володіння навичками забезпечення особистої гігієни хворих та догляду за важкохворими;
 - демонструвати навички надання першої допомоги хворим із порушеннями з боку серцево-судинної та дихальної систем.
3. Робити висновок про стан фізіологічних функцій організму, його систем та органів:
 - визначати основні показники діяльності серцево–судинної та дихальної систем (пульсу, артеріального тиску, дихання).

4. Демонструвати володіння навичками організації режиму і догляду за хірургічними хворими, виконувати необхідні медичні маніпуляції :
- демонструвати методи підготовки до використання перев'язочного матеріалу, операційної білизни, хірургічного інструментарію, шовного матеріалу;
 - демонструвати методи обробки рук хірурга та операційного поля;
 - демонструвати накладання бинтових та гіпсових пов'язок;
 - організувати підготовку хворого до планового та термінового хірургічного втручання;
 - організувати догляд за хворим у післяопераційному періоді.
5. Демонструвати володіння навичками організації режиму і догляду за здоровими і хворими дітьми, виконувати необхідні медичні маніпуляції:
- демонструвати володіння навичками дотримання лікувально- охоронного, санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму в педіатричному стаціонарі;
 - демонструвати навички дотримання особистої гігієни медперсоналу;
 - демонструвати вміння обробки горщиків, іграшок, сповивальних столів, дезінфекції пляшечок, сосок, мензурок, термометрів;
 - демонструвати володіння навичками забезпечення особистої гігієни дітей I року життя;
 - вимірювати температуру у дітей різного віку;
 - демонструвати вміння догляду за дітьми з лихоманкою;
 - забезпечувати дотримання особистої гігієни хворими дітьми різного віку;
 - демонструвати навички використання різних лікарських форм у дітей залежно від віку;
 - методично правильно організувати харчування здорових дітей першого року життя та раннього віку, а також харчування хворих дітей;
 - вміти провести антропометричні вимірювання дітям різного віку та дати оцінку їх фізичного розвитку.
6. Аналізувати вікові особливості функцій організму та їх регуляцію.
7. Демонструвати вміння ведення медичної документації, облікової та звітної документації.
8. Виявляти ознаки клінічної смерті, проводити серцево-легеневу реанімацію.

4. Структура освітнього компонента

Назва змістових модулів і тем	Практ. зан.	СРС	усього
Змістовий модуль I: Структура та основні завдання догляду за хворими в загальній системі лікування хворих терапевтичного профілю			
Тема 1. Основні принципи загального та спеціального догляду захворим терапевтичного профілю. Організація роботи терапевтичних відділень стаціонару.	2	10	12
Тема 2. Розпитування та огляд хворого, їх роль в оцінці загального стану пацієнта. Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими і агонуючими.	1	10	11
Тема 3. Визначення та реєстрація основних показників життєдіяльності хворого (гемодинаміки, дихання, температури тіла). Догляд за хворими із гарячкою.	2	10	12
Тема 4. Застосування основних видів лікарських засобів. Організація лікувального харчування хворих.	1	10	11
Робота у профільному відділенні стаціонару	-	20	20
Підсумковий контроль	4	20	24
Разом:	10	80	90
Змістовий модуль II. Догляд за хірургічними хворими			
Тема 1. Особливості організації догляду за хворими в	2		

<p>умовах хірургічного стаціонару. Режим у хірургічному відділенні.</p> <p>Устрій хірургічного відділення. Організація роботи приймального відділення, операційно-перев'язочного блоку, палат і допоміжних приміщень. Функціональні обов'язки персоналу хірургічного відділення. Основні функції молодшого персоналу хірургічного відділення в роботі по забезпеченню лікувального, лікувально-охоронного і санітарно-гігієнічного режиму у відділенні як складовій частини догляду за хворими.</p>		5	7
<p>Тема 2. Хірургічна інфекція. Гігієна в хірургічному відділенні. Особливості санітарної обробки хворих з хірургічною патологією. Поняття про хірургічну інфекцію. Основи інфекційного контролю в хірургії. Підтримка санітарно-гігієнічного режиму в операційній. Види прибирання. Чиста і гнійна перев'язувальні. Організація роботи гнійної перев'язувальної і особливості догляду за хворими з гнійною патологією. Утилізація перев'язувального матеріалу. Гігієна медичного персоналу. Гігієна тіла хірургічного хворого. Гігієна віділень хворих. Забезпечення гігієни навколишнього середовища в хірургічному відділенні (повітря, меблів, приміщень, санітарної техніки, устаткування).</p>	1	5	6
<p>Тема 3. Деонтологія в хірургії. Харчування та відвідування хворих. Деонтологія догляду. Роль молодшого персоналу в психосоматичній підготовці хворого до операції. Організація дозвілля хворих. Принципи побудови режиму роботи хірургічного відділення. Гігієна передач і відвідувань хворого. Організація харчування хворих.</p>	2	5	7
<p>Тема 4. Передопераційний період Хірургічна операція та маніпуляція</p> <p>Підготовка хворих до операції, зокрема, до екстреного і планового втручання. Правила транспортування хворих. Робота молодшого персоналу в операційній, при проведенні хірургічних маніпуляцій (діагностичних пункцій). Основні принципи догляду за хворими в післяопераційному періоді, профілактика ускладнень. Основи догляду за хворими при у важкому і непритомному станах.</p>	1	5	6
Робота у профільному відділенні стаціонару	-	20	20
Підсумковий контроль	4	10	14
Разом:	10	50	60
Змістовий модуль III. Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару			

Тема 1. Структура дитячих лікувально-профілактичних закладів. Особливості організації їх роботи. Прийом хворих до дитячої лікарні. Огляд на коросту та педикульоз. Санітарна обробка і транспортування хворих. Етика та деонтологія медичних працівників під час догляду за дітьми. Організація санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режимів у лікарні. Приготування дезінфікуючих розчинів та санітарна обробка приміщень. Особиста гігієна персоналу та пацієнтів. Особливості роботи з ВІЛ-інфікованими пацієнтами.	1	5	6
Тема 2. Особливості догляду за новонародженими дітьми та дітьми першого року життя. Вигодовування немовлят. Туалет дитини, особливості гігієни дівчаток. Гігієнічні та лікувальні ванни. Техніка їх виконання у тяжко хворих. Профілактика пролежнів. Переміна натільної та постільної білизни хворих дітей. Антропометрія. Вимірювання та реєстрація температури тіла. Гіпертермічний синдром. Догляд за дітьми з високою температурою тіла.	2	5	7
Тема 3. Догляд за дітьми з захворюваннями органів дихання та серцево-судинної системи. Дослідження пульсу та вимірювання артеріального тиску. Руховий режим дітей у відділенні. Догляд за дітьми під час кашлю, задишки, болю в серці, непритомності, зупинці серця та дихання. Догляд за дітьми із захворюваннями органів травлення та сечової системи. Допомога дітям під час блювоти, печії, метеоризму, запору, поносу, нирковій коліці. Очисна, сифонна, лікарська клізма, постановка газовідвідної трубки, промивання шлунку. Облік і правила зберігання ліків. Методи та техніка перорального і парентерального введення лікарських засобів (закапування крапель у вуха, нос, очі, ін'єкції). Методика подавання зволоженого кисню дітям.	1	5	6
Тема 4. Накладення зігрівального компресу, грілки, гірчичників, медичних банок. Взяття мазків зі слизової оболонки носу та мигдаликів. Взяття сечі для загального аналізу, аналізів за Каковським-Адісом, Нечипоренком, Зимницьким. Підготовка дитини до рентгенологічного та ультразвукового дослідження. Догляд за дітьми з носовою, легеневою, шлунковою, кишковою та зовнішньою кровотечею. Догляд за дітьми з захворюваннями системи крові (гемофілія, лейкоз та ін).	2	5	7
Робота у профільному відділенні стаціонару		20	20
Підсумковий контроль	4	10	14
Разом:	10	50	60
Разом годин/ кредитів	30	180	210/7

5. Програма освітнього компонента

Змістовий модуль 1. СТРУКТУРА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ДОГЛЯДУ ЗА ХВОРИМИ В ЗАГАЛЬНІЙ СИСТЕМІ ЛІКУВАННЯ ХВОРИХ ТЕРАПЕВТИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Тема 1. Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими терапевтичного профілю. Організація роботи терапевтичних відділень стаціонару

Історичні віхи становлення медичної допомоги хворій людині. Визначення ролі і місця догляду за хворими в лікувально-діагностичному процесі, поняття про його структуру та умови проведення. Морально-етичні та деонтологічні засади формування медичного фахівця. Основні професійні обов'язки молодшого медичного персоналу в поліклінічних та стаціонарних відділеннях лікарні. Принципи фахової субординації в системі лікар–медична сестра–молодший медичний персонал. Поняття про лікувально-охоронний, санітарний та лікарняний режими терапевтичного стаціонару, роль молодшого медичного персоналу у їх забезпеченні.

Основні відділення та допоміжні підрозділи терапевтичного стаціонару. Функції приймального відділення лікарні у прийомі і направленні хворих до профільних відділень. Прийом та реєстрація хворих. Заповнення медичної документації (журналу прийому хворих, історії хвороби, статистичної карти). Санітарно-гігієнічний режим приймального відділення, санітарно-гігієнічна обробка хворого. Транспортування хворих у профільні відділення лікарні. Загальна характеристика терапевтичного відділення, структура і функціональне призначення. Основні обов'язки молодшої медичної сестри. Пост медичної сестри та організація її роботи, оснащення поста. Організація відвідування хворих. Забезпечення санітарно-гігієнічного режиму відділення. Приготування та застосування дезінфікуючих розчинів. Особливості прибирання приміщень терапевтичного відділення.

Тема 2. Розпитування та огляд хворого, їх роль в оцінці загального стану пацієнта. Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими і агонізуючими

Роль розпитування хворого у діагностичному процесі. Анамнез, його основні частини (паспортна частина, скарги хворого, анамнез захворювання, розпитування по органах та системах, анамнез життя). Правила проведення розпитування хворого та узагальнення отриманих даних. Роль розпитування хворого у загальній оцінці стану хворого. Деонтологічні особливості проведення розпитування хворого. Основні правила розпитування родичів хворого, який знаходиться у непритомному або важкому стані. Ознайомлення з медичною документацією, яка заповнюється на основі розпитування хворого.

Послідовність проведення загального огляду хворого. Визначення загального стану хворого. Стан свідомості та її можливі порушення (гільмівні, іритативні). Оцінка положення хворого у ліжку, його постави та ходи. Правила огляду шкіри та слизових оболонок, дослідження підшкірної клітковини, м'язів, опорного апарату. Антропометричні дослідження і визначення конституціонального типу хворого; правила розрахунку індексу маси тіла та його роль у визначенні подальшої тактики ведення хворого. Правила занесення до медичної документації даних, знайдених при огляді хворого.

Загальні правила догляду за хворими із постільним режимом, тяжкохворими і агонуючими. Забезпечення зручного положення у ліжку, профілактика пролежнів, особиста гігієна, переміна натільної і постільної білизни, забезпечення фізіологічних випорожнень (сечовипускання, каловиведення). Користування підкладним судном та сечоприймачем. Способи очищення кишківника. Застосування газовивідної трубки, клізм. Види клізм, методика і техніка їх застосування, методи дезінфекції і зберігання обладнання для клізми.

Поняття про клінічну і біологічну смерть. Основні критерії біологічної смерті. Поняття про реанімацію. Методика і техніка найпростіших реанімаційних заходів: штучне дихання методом "із рота в рот" і "із рота у ніс", непрямий масаж серця. Правила обходження з трупом.

Тема 3. Визначення та реєстрація основних показників життєдіяльності хворого (гемодинаміки, дихання, температури тіла). Догляд за хворими з гарячкою.

Роль температурного гомеостазу в забезпеченні життєдіяльності організму. Методи вимірювання температури тіла. Термометри, їх будова, зберігання, дезінфекція. Методика вимірювання температури тіла ртутним термометром. Сучасні термометри - електричні, на основі рідких кристалів. Види температурних кривих. Реєстрація температури тіла і температурних кривих на температурних листках. Догляд за хворими з підвищеною температурою тіла при гарячці та остуді.

Пульс, основні його властивості. Методика дослідження пульсу на променевих артеріях. Судини, доступні для пальпації. Основні правила зупинки кровотоку з артеріальних та венозних судин, накладання кровоспинного джгута.

Артеріальний тиск та правила його вимірювання на плечовій артерії. Нормальні показники артеріального тиску. Перша долікарська допомога хворим при зниженні та підвищенні артеріального тиску.

Основні правила визначення частоти, глибини, типу, ритму дихання. Перша допомога хворим при кашлі, задишці, ядусі.

Тема 4. Застосування основних видів лікарських засобів. Організація лікувального харчування хворих.

Класифікація медикаментозних засобів за шляхом уведення в організм хворого. Форми лікарських засобів. Роль і обов'язки медичного персоналу при забезпеченні хворих медикаментозними засобами. Правила роздавання таблетованих та рідких медикаментозних засобів для перорального прийому. Принципи зберігання медикаментозних засобів.

Механізм дії на організм фізіотерапевтичних процедур. Застосування банок, гірчичників, компресів, грілки, пухиря із льодом. Основні покази та протипоказання до їх використання. Правила обробки банок, грілок, пухиря для льоду після використання. Найпростіші світлові і гідротерапевтичні процедури. Правила обробки ванн та інструментарію, який використовувався при процедурах. Особливості прибирання приміщень, в яких проводяться фізіотерапевтичні процедури. Догляд за хворими під час прийому фізіотерапевтичних процедур і надання їм необхідної долікарської допомоги у випадках розвитку ускладнень.

Роль лікувального харчування у структурі оздоровчого процесу. Поняття про лікувальне харчування та індивідуальні дієти. Організація лікувального харчування у терапевтичному відділенні. Оформлення зведеного порційника і його використання. Порядок роздачі їжі. Годування тяжкохворих пацієнтів із суворим постільним режимом. Ентеральний і парентеральний методи штучного введення в організм харчових продуктів. Харчування осіб похилого і старечого віку. Показання для штучного харчування хворих.

Змістовий модуль II. ДОГЛЯД ЗА ХІРУРГІЧНИМИ ХВОРИМИ

Тема 1: Особливості організації догляду за хворими в умовах хірургічного стаціонару. Режим у хірургічному відділенні

Устрій хірургічного відділення. Організація роботи приймального відділення, операційно-перев'язочного блоку, палат і допоміжних приміщень. Функціональні обов'язки персоналу хірургічного відділення. Основні функції молодшого персоналу хірургічного відділення в роботі по забезпеченню лікувального, лікувально-охоронного і санітарно-гігієнічного режиму у відділенні як складовій частини догляду за хворими.

Тема 2: Хірургічна інфекція. Гігієна в хірургічному відділенні

Особливості санітарної обробки хворих з хірургічною патологією. Поняття про хірургічну інфекцію. Основи інфекційного контролю в хірургії. Підтримка санітарно-гігієнічного режиму в операційній. Види прибирання. Чиста і гнійна перев'язувальні. Організація роботи гнійної перев'язувальної і особливості догляду за хворими з гнійною патологією. Утилізація

перев'язувального матеріалу. Гігієна медичного персоналу. Гігієна тіла хірургічного хворого. Гігієна виділень хворих. Забезпечення гігієни навколишнього середовища в хірургічному відділенні (повітря, меблів, приміщень, санітарної техніки, устаткування).

Тема 3: Деонтологія в хірургії. Харчування та відвідування хворих

Деонтологія догляду. Роль молодшого персоналу в психосоматичній підготовці хворого до операції. Організація дозвілля хворих. Принципи побудови режиму роботи хірургічного відділення. Гігієна передач і відвідувань хворого. Організація харчування хворих.

Тема 4: Передопераційний період Хірургічна операція та маніпуляція

Підготовка хворих до операції, зокрема, до екстреного і планового втручання. Правила транспортування хворих. Робота молодшого персоналу в операційній, при проведенні хірургічних маніпуляцій (діагностичних пункцій).

Основні принципи догляду за хворими в післяопераційному періоді, профілактика ускладнень. Основи догляду за хворими при у важкому і непритомному станах.

Змістовий модуль III. ДОГЛЯД ЗА ДІТЬМИ, ЙОГО РОЛЬ У ЛІКУВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ В УМОВАХ ПЕДІАТРИЧНОГО СТАЦІОНАРУ

Тема 1. Роль догляду за хворими дітьми в лікувально-діагностичному процесі. Структура і функції педіатричного стаціонару та поліклініки.

Особливості деонтології в роботі медичних працівників з дітьми та їх родичами. Основні професійні обов'язки молодшого та середнього медичного персоналу в дитячих поліклініках та педіатричних стаціонарах. Принципи фахової субординації в системі педіатр – медична сестра – молодший медичний персонал. Морально-етичні та деонтологічні засади формування медичного фахівця педіатричного профілю.

Структура педіатричного стаціонару і поліклініки. Основні відділення та допоміжні підрозділи педіатричного стаціонару і поліклініки. Прийом та реєстрація хворих. Правила заповнення медичної документації дитячої поліклініки (історія розвитку здорової дитини, картка профілактичних щеплень, журнал виклику лікаря додому, журнал диспансерної групи, журнал відвідування кабінету здорової дитини) та педіатричного стаціонару (журнал прийому хворих, медична картка стаціонарного хворого, статистична карта).

Тема 2. Приймальне відділення дитячої лікарні. Госпіталізація, санітарна обробка та транспортування хворих дітей. Організація санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму. Особиста гігієна медперсоналу. Техніка проведення антропометричних вимірювань у дітей раннього віку.

Функції приймального відділення дитячої лікарні. Санітарно-гігієнічний режим приймального відділення, санітарно-гігієнічна обробка хворої дитини. Огляд дитини на педикульоз та коросту. Обробка дитини при виявленні педикульозу та корости. Поняття про лікувально-охоронний, санітарно-гігієнічний режим, особливості їх застосування у дитячій лікарні. Особиста гігієна медперсоналу. Порядок дій при користуванні приладів для вимірювання. Прилади для вимірювання довжини тіла дітей. Методика вимірювання обводів голови та грудної клітки. Оцінка фізичного розвитку дитини.

Тема 3. Особливості гігієни новонароджених та їх дітей 1 року життя та догляд за ними в стаціонарі дитячої лікарні. Дезінфекція та стерилізація предметів догляду за дітьми. Гігієнічні та лікувальні ванни. Догляд за дітьми з гарячкою. Застосування клізм у дітей. Облік та правила зберігання лікарських засобів. Особливості введення лікарських засобів у дітей.

Особиста гігієна дітей, залежно від статі та віку. Період новонародженості. Адаптація новонароджених дітей. Обробка пупкової ранки. Обробка ротової порожнини дитини при пліснявці. Догляд за шкірою, очима, носом, вухами дітей 1 року життя. Сповивання дитини

грудного віку. Поняття про дезінфекцію та стерилізацію предметів догляду за дітьми (обробка мензурок, горщиків, іграшок, пляшечок, сосок, термометрів, сповивальних столів після користування ними).

Гігієнічні та лікувальні ванни. Догляд за дітьми з гарячкою, особливості вимірювання температури у дітей різного віку. Зміна натільної та постільної білизни. Особливості її проведення у тяжкохворих дітей. Основні види клізм, методика та правила їх постановки дітям різного віку.

Правила зберігання ліків. Облік сильнодіючих і наркотичних речовин та правила їх зберігання.

Місце для зберігання ліків на посту медичної сестри.

Техніка застосування дитині таблеток, порошоків, мікстур, сиропів, розчинів для внутрішнього застосування. Техніка застосування свічок для ректального введення. Особливості проведення внутрішньом'язових внутрішньовенних та підшкірних ін'єкцій дітям. Особливості використання очних та вушних крапель у дітей. Особливості інгаляції дитині раннього віку.

Тема 4. Тема: Особливості організації харчування здорових дітей раннього віку. Організація харчування дітей в умовах стаціонару.

Вигодовування дітей 1 року життя. Прикорм та докорм. Режим годування дітей раннього віку (1-1,5 та 1,5-3 років). Правила годування дітей 1 року життя. Техніка проведення годування дитини з пляшечки та за допомогою ложки. Техніка приготування молочних сумішей.

Харчоблок, роздавальна, столова – місце цих підрозділів стаціонару і лікарні в організації харчування дітей. Дієти за Певзнером, вибір дієтичного стола.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Знання здобувачів освіти оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

- оцінка «відмінно»: здобувач відмінно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- оцінка «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має достатні практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у викладенні теоретичного змісту або під час аналізу продемонстрованих практичних навичок;

- оцінка «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, недостатньо оцінює факти та явища, що пов'язані з його майбутньою діяльністю;

- оцінка «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота здобувачів освіти, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового контролю.

Додаток 1. Загальний цифровий звіт за результатами проходження практичної підготовки з догляду за хворими в загальній системі лікування хворих терапевтичного профілю (СПРС)

Здобувач освіти _____ 2 курсу медичного факультету № _____, групи _____ на базі м/л № _____ міста _____

№ з/п	Зміст практичної підготовки	Кількість маніпуляцій	Бали
1.	Первинний огляд хворого у приймальному відділенні, огляд на коросту та педикульоз. Санітарна обробка хворого у приймальному відділенні.	1-3-5	3-5
2.	Транспортування хворих на кріслі-каталиці, ношах, перекладання важкохворих на ліжко, користування функціональним ліжком	1-3-5	3-5
3.	Приготування дезінфікуючих розчинів та санітарна обробка приміщень стаціонарних відділень різного профілю	1-2-3	3-5
4.	Проведення антропометричних досліджень: визначення зросту стоячи та сидячи, маси тіла, розрахунок індексу маси тіла	2-3-4	3-5
5.	Вимірювання температури тіла та оцінка його результатів, заповнення температурного листа	4-6-8	3-5
6.	Дослідження пульсу та вимірювання артеріального тиску на плечовій артерії	4-6-8	3-5
7.	Визначення показників дихання	1-2-3	3-5
8.	Закапування крапель у ніс, вуха, очі	1-2-3	3-5
9.	Приготування дезінфікуючих розчинів та підготовка до утилізації використаного одноразового інструментарію	2-3-4	3-5
10.	Застосування гірчичників, банок, компресів, грілки, пухиря з льодом	2-4-6	3-5
11.	Переміна натільної та постільної білизни	1-2-3	3-5
12.	Техніка виконання очисної клізми.	1-2-3	3-5
13.	Користування підкладним судном та сечоприймачем, ознайомлення із застосуванням газовивідної трубки	1-3-5	3-5
14.	Проведення гігієнічних процедур з догляду за шкірою та слизовими оболонками, профілактика пролежнів	1-2-3	3-5
Всього			72-120

Додаток 2. Загальний цифровий звіт за результатами проходження практичної підготовки з догляду за хворими в загальній системі лікування хворих хірургічного профілю (СПРС)

Здобувач освіти _____ 2 курсу медичного факультету № _____, групи _____ на базі м/л № _____ міста _____

№ з/п	Зміст практичної підготовки	Кількість маніпуляцій	бали
1.	Засвоєння та дотримання правил лікувально-охоронного та санітарно-гігієнічного режимів відділень хірургічного профілю. Індивідуальна гігієна рук, використання	2-4-6	3-5
2.	Первинний огляд хворого у приймальному відділенні, огляд на коросту та педикульоз.	1-2-3	3-5

3.	Санітарна обробка хворого у приймальному відділенні в залежності від типу пошкодження. Первина оцінка стану хворого.	1-2-3	3-5
4.	Транспортування хворих на кріслі-каталці, ношах, перекладання важкохворих на ліжко, користування функціональним ліжком та надання зручного положення	1-2-3	3-5
5.	Приготування дезінфікуючих розчинів та санітарна обробка приміщень стаціонарних відділень різного	1-2-3	3-5
6.	Підготовка пацієнта до діагностичного обстеження: навчання забезпеченню правильного положення пацієнта, фіксації та дотриманню рекомендацій з безпеки під час проходження діагностики (правила поведження при	1-2-3	3-5
7.	Приготування дезінфікуючих розчинів та підготовка до утилізації використаного одноразового інструментарію.	1-2-3	3-5
8.	Переміна натільної та постільної білизни.	1-2-3	3-5
9.	Користування підкладним судном та сечоприймачем, ознайомлення із застосуванням газовивідної трубки	1-2-3	3-5
10.	Проведення гігієнічних процедур з догляду за шкірою та слизовими оболонками	1-2-3	3-5
11	Обробка та профілактика пролежнів.	1-2-3	3-5
12.	Підготовка хворого до операції, транспортування хворого в операційну.	1-2-3	3-5
13.	Засвоєння правил одягання операційної білизни	1-2-3	3-5
14	Методика виготовлення серветок, тампонів, кульок для догляду за хірургічними хворими	6-8-10	3-5
15.	Правила підготовки операційної білизни та перев'язувального матеріалу до операції	1-2-3	3-5
16	Проведення передопераційної підготовки шкіри та слизових оболонок хворого	1-2-3	3-5
17	Робота у гнійній перев'язочній хірургічного відділення: підготовка медичного інструментарію до маніпуляцій та його подальшої стерилізації, прибирання перев'язочної	1-2-3	3-5
18	Підготовка і проведення перев'язок при чистих післяопераційних ранах: Техніку асептичної перев'язки, підбір перев'язувального матеріалу та дотримання	1-2-3	3-5
Всього			72-120

Додаток 3. Загальний цифровий звіт за результатами проходження практичної підготовки з догляду за хворими в загальній системі лікування хворих педіатричного профілю (СПРС)

Здобувач освіти _____ 2 курсу медичного факультету № _____, групи _____ на базі м/л № _____ міста _____

№ з/п	Зміст практичної підготовки	Кількість маніпуляцій	бали
1.	Первинний огляд хворого у приймальному відділенні, огляд на коросту та педикульоз. Санітарна обробка хворого у приймальному відділенні	2-4-6	3-5

2.	Транспортування хворих на кріслі-каталці, ношах, перекладання важкохворих на ліжко, користування функціональним ліжком та надання зручного положення хворому	2-4-6	3-5
3.	Приготування дезінфікуючих розчинів та санітарна обробка приміщень стаціонарних відділень різного профілю	1-3-5	3-5
4.	Підготовка посуду для взяття аналізів харкотиння, сечі та калу, їх доставка до лабораторії та дезінфекція посуду	2-3-5	3-5
5.	Проведення антропометричних досліджень: визначення зросту стоячи та сидячи, маси тіла, розрахунок індексу маси тіла	1-3-5	3-5
6.	Санітарна обробка приміщень стаціонарних відділень	1-3-5	3-5
7.	Вимірювання температури тіла та оцінка його результатів, заповнення температурного листа	1-3-5	3-5
8.	Переміна натільної та постільної білизни	1-3-5	3-5
9.	Заповнення документації в приймальному відділенні лікарні	2-4-6	3-5
10.	Проведення обробки предметів догляду за дитиною після використання	1-3-5	3-5
11.	Підмивання дитини в залежності від її статі	2-4-6	3-5
12.	Проведення гігієнічних процедур з догляду за шкірою та слизовими оболонками. Проведення туалету очей, вух, порожнини рота, носових ходів дитині першого року	2-4-6	3-5
13.	Методика годування дітей різного віку	1-3-5	3-5
Всього			72-120

Додаток 4. Зразок щоденника з практичної підготовки з догляду за хворими хірургічного (терапевтичного, педіатричного) профілю

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЩОДЕННИК**

практичної підготовки з догляду за хворими хірургічного профілю
(терапевтичного, педіатричного)

Здобувача освіти _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

факультету _____ курсу _____ групи _____

Місце проходження практичної підготовки: _____

Термін проходження практичної підготовки з _____ по _____

Керівник практичної підготовки від кафедри: _____

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практичної підготовки від бази: _____

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Генеральний директор (Директор з медичної частини)

Головний лікар _____

М.П.

Зразок щоденного заповнення змісту виконаної роботи

Дата, час	Зміст виконаної роботи	Виконана навичка
21.02.25 09.00	Первинний огляд хворого у приймальному відділенні, огляд на коросту та педікульоз	Брав(ла)участь у первинному огляді пацієнта, огляді на корости та педікульоз
09.30	Приготування дезінфікуючих розчинів, підготовка до утилізації використаного матеріалу	Разом із молодшою медичною сестрою брав(ла)участь у приготуванні дезінфікуючих розчинів, готував(ла) до утилізації використаний матеріал
10.00	Участь у догляді за хворим хірургічного відділення: хворий Іванов Степан Петрович, 56 років. Діагноз: гострий катаральний апендицит	Брав(ла)участь у догляді за хворим разом із молодшим медичним персоналом
10.30	Підготовка хворого до операції, транспортування хворого в операційну.	Брав(ла)участь у підготовці хворого до операції, транспортував(ла) операційну
11.00	Методика виготовлення серветок, тампонів, кульок для догляду за хірургічними хворими	Брав(ла)участь у виготовленні серветок, кульок.

Підпис здобувача освіти _____

Підпис старшої медичної сестри _____

Підпис керівника практичної підготовки від бази _____

6.3. Методика та засоби стандартизованого оцінювання поточної освітньої діяльності та підсумкового контролю

Оцінка самостійної практичної роботи здобувачів освіти (СПРС) та підсумковий контроль (ПК) проводяться в останній день практики. ПК приймає комісія у складі завідувача профільної кафедри та її співробітників.

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточного контролю за змістові модулі (у балах), яка виставляється при оцінюванні практичних навичок відповідно до переліку, визначеного програмою практичної підготовки.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модуля – 200, в тому числі за поточну діяльність (змістові модулі) – 120 балів (60%), за результатами підсумкового контролю – 80 балів (40%).

Оцінювання індивідуальної роботи здобувача освіти

Бали за індивідуальні завдання нараховуються здобувачеві освіти лише за умов успішного їх виконання та захисту. Звітнім документом з практичної підготовки є правильно оформлений **щоденник** (див. додаток 4). Оцінка за індивідуальну самостійну роботу здобувача освіти

розраховується як середній бал при засвоєнні всього переліку навичок і вмінь кожного з трьох змістових модулів: внутрішньої медицини, хірургії та педіатрії. (див. додатки 1-3). Середнє арифметичне з оцінок змістових модулів конвертується у бали. Загальна сума балів за СПРС коливається від 72 до 120 балів. До підсумкового контролю допускаються здобувачі освіти, які виконали програму практичної підготовки, мають належно оформлені звітні документи та отримали за поточну діяльність не менше 72 балів.

Критерії оцінювання підсумкового контролю (ПК)

Оцінювання ПК відбувається згідно до Положення про організацію та проведення контрольних заходів, відпрацювання пропущених занять та підвищення рейтингу студентів ДНМУ, введеного в дію Наказом по ДНМУ № 397 від «02» вересня 2019 р.

[Положення про організацію та проведення контрольних заходів, відпрацювання пропущених занять та підвищення рейтингу • Донецький національний медичний університет \(dnmu.edu.ua\)](http://dnmu.edu.ua)

Оцінка самостійної практичної роботи здобувачів освіти (СПРС) на базах практичної підготовки та підсумковий контроль (ПК) проводяться в останній день практичної підготовки.

Підсумковий контроль із захисту практичної підготовки є стандартизованим і виставляється як середня арифметична оцінка (за 4 бальною системою) із врахуванням наступних етапів:

- 1) оцінка результатів знань, вмінь і практичних навичок здобувачів освіти на підставі **цифрового звіту** (додаток 1-3);
- 2) результати оцінювання знань здобувачів освіти під час співбесіди на захисті практичної підготовки (усне опитування, використання тестів та/або ситуаційних завдань) та демонстрації практичної підготовки.

Регламент проведення ПК передбачає засвоєння та демонстрацію вмінь та навичок відповідно до програми з практичної підготовки здобувачів освіти 2 курсу з трьох змістових модулів: внутрішньої медицини, хірургії та педіатрії.

Здобувач освіти за результатами ПК отримує три оцінки: з внутрішньої медицини, хірургії, педіатрії. З цих трьох оцінок вираховується середня оцінка за ПК з практичної підготовки, яка в подальшому конвертується у бали за ПК. Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 60% від максимальної суми балів за ПК (тобто, не менше 48 балів, ця кількість балів ECTS дорівнює сумі традиційних оцінок «3»).

Шкала відповідності оцінок

Отриманий результат у 200-бальній шкалі конвертується в традиційну чотирьохбальну систему та систему ECTS за наступною таблицею:

Оцінка у 200-бальній системі	Оцінка у традиційній чотирьохбальній шкалі	Оцінка у системі ECTS
180-200	5	A
164-179	4	B
150-163		C
135-149		D
120-134	3	E
<120	2	FX

6.4. Перелік питань для підсумкового контролю

З педіатричного профілю:

1. Особливості деонтології в роботі медичних працівників з дітьми та їх родичами.
2. Структура та функції педіатричного стаціонару.
3. Основні відділення та допоміжні підрозділи педіатричного стаціонару.

4. Основні професійні обов'язки молодшого медичного персоналу в педіатричних стаціонарах (кваліфікаційні вимоги).
5. Молодша медична сестра член міжпрофесійної команди.
6. Організація робочого простору.
7. Інфекційна безпека, безпечне лікарняне середовище або захист медичного персоналу.
8. Особливості збору анамнезу у хворої дитини та її родичів. Схема історії хвороби дітей.
9. Приймальне відділення дитячої лікарні: функції, санітарно-гігієнічний режим, шляхи госпіталізації, санітарно-гігієнічна обробка та транспортування хворих дітей.
10. Заповнення медичної документації приймального відділення педіатричного стаціонару (журнал прийому хворих, медична картка стаціонарного хворого, температурний лист, статистична картка);
11. Електронний документообіг.
12. Огляд дитини на педикульоз та коросту. Обробка дитини при виявленні педикульозу та корости.
13. Термометрія та внесення даних (показників) до температурного листа.
14. Догляд за новонародженими: догляд за шкірою, за пуповинним залишком і пупковою ранкою.
15. Догляд за немовлятами: гігієна шкіри, порожнини рота, очей, носа та вух дитини.
16. Обробка ротової порожнини дитини при пліснявці. Правила догляду за інтимними зонами дитини.
17. Організація харчування дітей в умовах стаціонару: годування дитини першого року життя; харчування дітей старшого віку.
18. Поняття про дезінфекцію та стерилізацію предметів догляду за дітьми (обробка мензурок, горщиків, іграшок, пляшечок, сосок, термометрів, сповивальних столиків після користування ними). Види прибирання: поточне і генеральне.
19. Засоби індивідуального захисту для медичних працівників з урахуванням ступеня інфекційної небезпеки (показання до застосування, правила та послідовність одягання і знімання).

З терапевтичного профілю:

1. Професійні обов'язки молодшого медичного персоналу терапевтичного відділення.
2. Функції приймального відділення. Прийом та реєстрація, санітарно-гігієнічна обробка хворих, заповнення медичної документації.
3. Антропометрія. Транспортування хворих.
4. Термометрія (правила вимірювання та реєстрації температури), догляд за хворими з гарячкою.
5. Перша долікарська допомога хворим при зниженні та підвищенні артеріального тиску, непритомності.
6. Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими. Профілактика пролежнів, особиста гігієна, переміна натільної і постільної білизни, забезпечення фізіологічних випорожнень.
7. Визначення основних показників дихання. Основні правила визначення частоти, глибини, типу, ритму дихання. Перша долікарська допомога хворим при кашлі, кровохарканні, ядусі.
8. Оцінка основних параметрів життєдіяльності хворого. Перша долікарська допомога хворим при блюванні, шлункової та кишкової кровотечі, метеоризмі. Підготовка до рентгендослідження ШКТ. Застосування газовивідної трубки. Види клізм. Годування тяжкохворих пацієнтів із постільним режимом.
9. Визначення основних показників органів сечевидільної системи. Користування підкладним судном та сечоприймачем.
10. Поняття про асептику і антисептику. Санітарно-гігієнічний режим. Вологе прибирання в терапевтичному відділенні.

11. Застосування найпростіших методів фізичної терапії. Механізм дії на організм фізіотерапевтичних процедур. Застосування банок, гірчичників, компресів, грілки, пухиря із льодом.

З хірургічного профілю:

1. Структура хірургічної клініки. Правила поведінки у хірургічній клініці. Питання хірургічної деонтології.
2. Поняття про гігієну у хірургічному стаціонарі з метою профілактики розповсюдження госпітальної інфекції. Гігієна тіла, одягу медперсоналу. Гігієна білизни і одягу хворих.
3. Санітарно-гігієнічні вимоги до перев'язочної. Організація роботи в чистій перев'язочній.
4. Організація роботи гнійної перев'язочної. Утилізація перев'язочного матеріалу, забрудненого гнійними виділеннями.
5. Догляд за хворими у післяопераційному періоді, що перенесли оперативні втручання на голові, шиї, животі, промежині та кінцівках. Техніка перестилання постільної білизни у нерухомих та малорухомих хворих.
6. Харчування хворих в післяопераційному періоді.
7. Догляд за хворими з травматичними ушкодженнями та переломами.
8. Приготування миючих та дезінфікуючих розчинів для обробки інструментів. Передстерилізаційна підготовка інструментів, методи контролю.
9. Методи стерилізації загального хірургічного інструментарію. Особливості стерилізації ріжучого та оптичного інструментарію.
10. Методи стерилізації перев'язочного матеріалу та операційної білизни. Методи контролю за стерильністю. Принципи дії автоклаву, техніка безпеки.
11. Підготовка операційної білизни та перев'язочного матеріалу до стерилізації. Методика укладки в бікси Шимельбуша.
12. Організація операційного блоку. Види прибирань. Правила одягання операційної білизни.
13. Передопераційний період: визначення, основні задачі діагностичного етапу, безпосередня підготовка хворого до операції (догляд за шкірою хворого, санація ротової порожнини, гоління волосся хворого). Очищення кишечника за допомогою клізм (очисна, сифонна, лікувальна).
14. Методи транспортування хворих в операційну та з операційної.
15. Післяопераційний період. Визначення, задачі. Основні принципи догляду за хворими у післяопераційному періоді. Профілактика можливих ускладнень в післяопераційному періоді. Профілактика та лікування пролежнів, контрактур у важкохворих.

7. Теми лекцій

Викладення лекційного матеріалу програмою не передбачено

8. Теми практичних занять

№	Тема	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Структура та основні завдання догляду за хворими в загальній системі лікування хворих терапевтичного профілю	
1	Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими терапевтичного профілю. Організація роботи терапевтичних відділень стаціонару	2

	<p>Визначення ролі і місця догляду за хворими в лікувально-діагностичному процесі, поняття про його структуру та умови проведення.</p> <p>Основні відділення та допоміжні підрозділи терапевтичного стаціонару. Функції приймального відділення лікарні у прийомі і направленні хворих до профільних відділень. Прийом та реєстрація хворих. Заповнення медичної документації (журналу прийому хворих, історії хвороби, статистичної карти). Санітарно-гігієнічний режим приймального відділення, санітарно-гігієнічна обробка хворого. Транспортування хворих у профільні відділення лікарні.</p> <p>Загальна характеристика терапевтичного відділення, структура і функціональне призначення.</p>	
2	<p>Розпитування та огляд хворого, їх роль в оцінці загального стану пацієнта. Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими і агонуючими</p> <p>Анамнез, його основні частини (паспортна частина, скарги хворого, анамнез захворювання, розпитування по органах та системах, анамнез життя). Правила проведення розпитування хворого та узагальнення отриманих даних.</p> <p>Послідовність проведення загального огляду хворого. Визначення загального стану хворого. Стан свідомості та її можливі порушення (гільмівні, іритативні). Оцінка положення хворого у ліжку, його постави та ходи. Правила огляду шкіри та слизових оболонок, дослідження підшкірної клітковини, м'язів, опорного апарату. Антропометричні дослідження і визначення конституціонального типу хворого; правила розрахунку індексу маси тіла та його роль у визначенні подальшої тактики ведення хворого.</p> <p>Поняття про клінічну і біологічну смерть. Основні критерії біологічної смерті. Поняття про реанімацію. Методика і техніка найпростіших реанімаційних заходів: штучне дихання методом "із рота в рот" і "із рота у ніс", непрямий масаж серця. Правила обходження з трупом</p>	1
3	<p>Визначення та реєстрація основних показників життєдіяльності організму: гемодинаміки, дихання, температури тіла. Догляд за хворими з гарячкою</p> <p>Методи вимірювання температури тіла. Методика вимірювання температури тіла ртутним термометром. Реєстрація температури тіла і температурних кривих на температурних листках. Пульс, основні його властивості. Методика дослідження пульсу на променевих артеріях.</p> <p>Артеріальний тиск та правила його вимірювання на плечовій артерії.</p>	2
4	<p>Застосування основних видів лікарських засобів. Організація лікувального харчування хворих.</p> <p>Класифікація медикаментозних засобів за шляхом уведення в організм хворого. Форми лікарських засобів. Принципи зберігання медикаментозних засобів.</p> <p>Застосування банок, гірчичників, компресів, грілки, пухиря із льодом. Основні покази та протипоказання до їх використання.</p> <p>Поняття про лікувальне харчування та індивідуальні дієти.</p>	1

	Організація лікувального харчування у терапевтичному відділенні. Годування тяжкохворих пацієнтів із суворим постільним режимом.	
5	Підсумковий контроль	4
	Усього	10
	Змістовий модуль 2. Догляд за хірургічними хворими	
1	Особливості організації догляду за хворими в умовах хірургічного стаціонару. Режим у хірургічному відділенні.	2
2	Хірургічна інфекція. Гігієна в хірургічному відділенні.	1
3	Деонтологія в хірургії. Харчування та відвідування хворих.	2
4	Передопераційний період Хірургічна операція та маніпуляції. Післяопераційний період.	1
5	Підсумковий контроль	4
	Усього	10
	Змістовий модуль 3. Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару	
1	Роль догляду за хворими дітьми в лікувально-діагностичному процесі.	1
2	Приймальне відділення дитячої лікарні. Організація санітарно-протиепідемічного режиму. Особиста гігієна. Антропометрія.	2
3	Облік та правила зберігання лікарських засобів. Особливості введення лікарських засобів у дітей.	1
4	Особливості організації харчування дітей раннього віку. Організація харчування дітей в умовах стаціонару.	2
5	Підсумковий контроль	4
	Всього	10
	Разом за освітній компонент	30

9. Тематичний план самостійної роботи здобувачів освіти

№	Тема	Кількість годин
	Змістовий модуль I : СТРУКТУРА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ДОГЛЯДУ ЗА ХВОРИМИ В ЗАГАЛЬНІЙ СИСТЕМІ ЛІКУВАННЯ ХВОРИХ ТЕРАПЕВТИЧНОГО ПРОФІЛЮ	
1	<i>Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими терапевтичного профілю. Організація роботи терапевтичних відділень стаціонару.</i> Історичні віхи становлення медичної допомоги хворій людині. Морально-етичні та деонтологічні засади формування медичного фахівця. Основні професійні обов'язки молодшого медичного персоналу в поліклінічних та стаціонарних відділеннях лікарні. Принципи фахової субординації в системі лікар–медична сестра–молодший медичний персонал. Поняття про лікувально-охоронний, санітарний та лікарняний режими терапевтичного стаціонару, роль молодшого медичного персоналу у їх забезпеченні. Основні обов'язки молодшої медичної сестри. Пост медичної сестри та організація її роботи, оснащення поста. Організація відвідування хворих. Забезпечення санітарно-гігієнічного	10

	режиму відділення. Приготування та застосування дезінфікуючих розчинів. Особливості прибирання приміщень терапевтичного відділення.	
2	<p>Розпитування та огляд хворого, їх роль в оцінці загального стану пацієнта. Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими і агонуючими</p> <p>Роль розпитування хворого у діагностичному процесі. Роль розпитування хворого у загальній оцінці стану хворого. Деонтологічні особливості проведення розпитування хворого. Основні правила розпитування родичів хворого, який знаходиться у непритомному або важкому стані. Ознайомлення з медичною документацією, яка заповнюється на основі розпитування хворого. Правила занесення до медичної документації даних, знайдених при огляді хворого. Загальні правила догляду за хворими із постільним режимом, тяжкохворими і агонуючими. Забезпечення зручного положення у ліжку, профілактика пролежнів, особиста гігієна, переміна натільної і постільної білизни, забезпечення фізіологічних випорожнень (сечо-, каловипускання). Користування підкладним судном та сечоприймачем. Способи очищення кишківника. Застосування газовивідної трубки, клізм. Види клізм, методика і техніка їх застосування, методи дезінфекції і зберігання обладнання для клізми.</p>	10
3	<p>Визначення та реєстрація основних показників життєдіяльності хворого (гемодинаміки, дихання, температури тіла). Догляд за хворими з гарячкою.</p> <p>Роль температурного гомеостазу в забезпеченні життєдіяльності організму. Термометри, їх будова, зберігання, дезінфекція. Сучасні термометри - електричні, на основі рідких кристалів. Види температурних кривих. Догляд за хворими з підвищеною температурою тіла при гарячці та остуді. Судини, доступні для пальпації. Основні правила зупинки кровотечі з артеріальних та венозних судин, накладання кровоспинного джгута. Нормальні показники артеріального тиску. Перша долікарська допомога хворим при зниженні та підвищенні артеріального тиску. Основні правила визначення частоти, глибини, типу, ритму дихання. Перша допомога хворим при кашлі, задишці, ядусі.</p>	10
4	<p>Застосування основних видів лікарських засобів. Організація лікувального харчування хворих.</p> <p>Роль і обов'язки медичного персоналу при забезпеченні хворих медикаментозними засобами. Правила роздавання таблетованих та рідких медикаментозних засобів для перорального прийому. Механізм дії на організм фізіотерапевтичних процедур. Правила обробки банок, грілок, пухиря для льоду після використання. Найпростіші світлові і гідротерапевтичні процедури. Правила обробки ванн та інструментарію, який використовувався при процедурах. Особливості прибирання приміщень, в яких проводяться фізіотерапевтичні процедури.</p>	10

	Догляд за хворими під час прийому фізіотерапевтичних процедур і надання їм необхідної долікарської допомоги у випадках розвитку ускладнень. Роль лікувального харчування у структурі оздоровчого процесу. Оформлення порційника і його використання. Порядок роздачі їжі. Ентеральний і парентеральний методи штучного введення в організм харчових продуктів. Харчування осіб похилого і старечого віку. Показання для штучного харчування хворих.	
5	Самостійна робота у профільному відділенні стаціонару	20
	Підготовка до підсумкового контролю	20
	Разом:	80
	Змістовий модуль II: Догляд за хірургічними хворими	
1	Особливості організації догляду за хворими в умовах хірургічного стаціонару. Режим у хірургічному відділенні.	5
2	Хірургічна інфекція. Гігієна в хірургічному відділенні.	5
3	Деонтологія в хірургії. Харчування та відвідування хворих.	5
4	Передопераційний період Хірургічна операція та маніпуляції. Післяопераційний період.	5
5	Самостійна робота у профільному відділенні стаціонару	20
	Підготовка до підсумкового контролю	10
	Разом:	50
	Змістовий модуль III. Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару	
1	Роль догляду за хворими дітьми в лікувально-діагностичному процесі.	5
2	Прймальне відділення дитячої лікарні. Організація санітарно-протиепідемічного режиму. Особиста гігієна. Антропометрія.	5
3	Гігієна дітей та догляд за ними. Дезінфекція та стерилізація предметів догляду за дітьми. Гігієнічні та лікувальні ванни. Догляд за дітьми з гарячкою. Облік та правила зберігання лікарських засобів. Особливості введення лікарських засобів у дітей.	5
4	Особливості організації харчування дітей раннього віку. Організація харчування дітей в умовах стаціонару.	5
5	Самостійна робота у профільному відділенні стаціонару	20
	Підготовка до підсумкового контролю	10
	Разом:	50
	Всього за освітній компонент:	180

10. Методичне забезпечення

- 1.Робоча навчальна програма з освітнього компонента.
- 2.Силабуси з освітнього компонента.
3. Плани практичних занять та самостійної роботи здобувачів освіти.
4. Методичні рекомендації для викладачів.
5. Методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів освіти під час підготовки до практичного заняття та на занятті.
6. Тестові та контрольні завдання до практичних занять.
7. Питання та завдання до контролю засвоєння модуля, перелік практичних навичок.

8. Історії хвороби, результати обстеження, алгоритми обстеження, набори-укладки для надання допомоги.

11. Рекомендована література **Основна**

1. Антонов А.Г., Колесніков А.М., Комісарова Н.О. Основи домедичної допомоги: підручник для ВНМЗ III-IV рів. – Видавництво «ТНТ», 2018. – 338 с.
2. Догляд за хворими: підручник для мед. ВНЗ IV рів. акред. / За ред. Ковальової О.М., Лісового В.М. та ін. – К., 2015. – 488 с.
3. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навчальний посібник / Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар, Л.М. Ковальчук, О.В. Кононов. - 4-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2019. – 600 с.
4. Загальна практика — сімейна медицина: у 3 книгах. Книга 1. Організація первинної медичної допомоги: підручник / Л.С. Бабінець, Л.В. Андріюк, В.І. Величко та ін.- К.: ВСВ «Медицина», 2023. – 448 с.
5. Спішин А.В. Пропедевтика внутрішніх хвороб з доглядом за терапевтичними хворими: підручник. – Тернопіль: Видавництво «Укрмедкнига», 2020. – 766.
6. Касевич Н.М. Медсестринська етика і деонтологія: підручник. – 3-е вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2013. – 200с.
7. Медична та соціальна реабілітація: підручник для ВНЗ IV рів. акред./ Петряшев І., Самойленко В., Яковенко Н. – 3-є вид. перероблено та доповнено. – К.: ВСВ «Медицина», 2023. – 657 с.
8. Медсестринство у внутрішній медицині / Шегедин М. Б., Безкоровайна У. Ю., Дацко Л. П. та ін.: підручник для ВНМЗ I-IV рів. - Вінниця: видавництво «Нова книга», 2020. - 224с.
9. Паліативно-хоспісна допомога: навчальний посібник / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. — 2-е вид. - К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 328 с.
10. Пасечко Н., Ярема Н., Мартинюк Л. Практичний посібник з внутрішньої медицини. - К.: ВСВ «Медицина», 2019. – 432 с.
11. Протоколи медичної сестри (фельдшера, акушерки) з догляду за пацієнтом та виконання основних медичних процедур та маніпуляцій. – К.: «Алерта», 2021. – 156с.
12. Сабадишин Р. О., Маркович О. В. Теоретичні і практичні основи процесу сестринського догляду за пацієнтами: навчальний посібник для ВНМЗ I-III рів: - Вінниця: видавництво «Нова книга», 2020. -240 с.
13. Капітан Т.В. Пропедевтика дитячих хвороб з доглядом за дітьми: підр. – 5-є вид., переробл. і допов. — К.: Центр ДЗК, 2021. – 832 с.
14. Догляд за хворими (у педіатрії) / навч.посібник: В.А.Клименко, Г.С. Сивопляс-Романова, Ю.В.Карпушенко, О.С. Лупальцова – Харків, ХНМУ, 2017. – 80 с.
15. Догляд за хворими: підручник для мед. ВНЗ IV рів. акред. / За ред. Ковальової О.М., Лісового В.М. та ін. – К., 2015. – 488 с.

Допоміжна

1. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч.посібник /Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар; за ред. Л.М. Ковальчука, О.В. Кононова. – 3-є вид., переробл. і допов. — К.: ВСВ “Медицина”, 2017. – 600 с.

2. Дронов О.І. , Сипливий В.О., Ковальська І.О., Скомаровський О.А., Крючина Є.А. Курс лекцій з загальної хірургії: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. мед. закл. III- IV рівнів акредитації – Вид. 2-ге, доп. – К.:, 2011. – 487 с.
3. Основи догляду за хірургічними хворими: навчально-методичний посібник для студентів ВМНЗ IV рівня акредитації / Шумейко І.А., Лігоненко О.В., Чорна І.О., Зубаха А.Б., Дігтяр І.І., Стороженко О.В. - Полтава, 2015. - 160 с.
4. Волосовець О.П., Маркевич В.Е., Тарасова І.В., Лобода А.М. Неонатологія: навч. - метод. посіб. – Суми : СумДУ, 2011. – 214 с.
5. Практикум з пропедевтичної педіатрії з доглядом за дітьми / За ред. В.Г. Майданника, К.Д. Дуки. – К.: Знання України, 2002.– 356 с.

12. Додаткові інформаційні ресурси

- 1.Офіційний веб-сайт ДНМУ <https://dnmu.edu.ua/praktyka/>
- 2.Національна бібліотека імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
- 3.Центр тестування при Міністерстві охорони здоров'я України <https://www.testcentr.org.ua/uk/>